

Силабус курсу

Основні характеристики						
Назва українською мовою	Композиція та імпровізація					
Назва англійською мовою	Composition and improvisation					
Код	02 «Культура і мистецтво»					
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»					
Освітня програма	Освітньо-наукова					
Рівень освіти	Третій					
Рік навчання	1					
Форма навчання	денна					
Кількість годин/ кредитів ECTS	180/6					
Розподіл годин за видами занять			Практич. занят.	Лабор. заняття (комп'ют. практ.)	Індив. заняття	Самостій на робота
	Години			-	90	90-
Контрольні заходи	Екзамен		Залік			
	+		+			
Статус дисципліни / кредитного модуля	нормативний					
Мова викладання	українська					
Кадрове забезпечення						
Кафедра, що забезпечує викладання	Кафедра теорії музики та композиції					
Викладач (практичні заняття)	Майденберг-Тодорова Кіра Ісааківна					
Е-mail та інші контакти викладача	kiraskorp@gmail.com +38(066)202-15-18					
Викладач (практичні заняття)	Цепколенко Кармела Семенівна					
Е-mail та інші контакти викладача	karmella@ukr.net +38(067)708-90-37					
Викладач (практичні заняття)	Шустов Сергій Львович					
Е-mail та інші контакти викладача	shustoff.serge@googlemail.com +38(097)222-10-22					
Цілі та предметні результати навчання						
Цілі дисципліни	Метою дисципліни є набуття аспірантом знань та умінь, необхідних для здійснення його професійної діяльності та розширення ним власного творчого потенціалу у сферах музично-образної фантазії, музичного мислення, формування навичок імпровізації та розуміння процесів складання музичних творів для різноманітних складів.					

Компетентності		<ul style="list-style-type: none"> - Вміння реалізовувати власний творчий потенціал та виражати власні музичні думки у формі живого музикування або фіксованому нотному творі. - Вміння використовувати виконавські або теоретичні знання у практичному музикуванні або у komponуванні музичних творів. - Уміння здійснювати виконавську діяльність, демонструвати артистизм, майстерність володіння інструментом у сфері імпровізації. - Розуміння механізмів імпровізаційного музикування. . - Розуміння механізмів розвитку інтонаційного матеріалу як в імпровізації, так і в письмовому твору. - Володіння базовими навичками komponування музичних творів для різних складів та різних форм. - Володіння навичками будови музичної драматургії під час імпровізування та при складанні фіксованих музичних творів. - Розуміння сучасного стилістичного композиторського тезауруса. - Розуміння сучасних композиторських методів та технік та вміння їх застосовувати. - Здатність генерувати нові музичні ідеї та розвивати свою креативність.
Здатності		<ul style="list-style-type: none"> - Здатність усвідомлювати процес музичного руху під час виконавської діяльності; - Здатність мислити перспективно під час гри; - Здатність слухати себе під час виконання та імпровізування; - Здатність виправляти виконавські помилки у процесі музиківання; - Здатність бути чуйним до ансамблевого партнера, налагоджувати музично-виконавську комунікацію від час живого музикування; - Здатність грати вільно, неупереджено, без попереднього підготовленого тексту, грати для власного задоволення.
Результати навчання	Знання	<ul style="list-style-type: none"> - теоретичних засад імпровізаційного процесу; - основних шляхів до вираження власних музичних думок; - методів психологічного розкріпачення при імпровізуванні; - методів інтонаційного розвитку та структурування музичної думки; - базових шляхів формування музичної фактури у творах - закономірностей формобудування у музичному творі. - практичних шляхів розвитку власної особистої креативності.
	Вміння	<ul style="list-style-type: none"> - самостійно організовувати імпровізаційний процес; - використовувати напрацьований інтонаційний та фактурний багаж при імпровізуванні; - здійснювати слуховий контроль під час імпровізування; - вміння будувати стратегічний план імпровізації; . - селекціювати під час імпровізації музичний матеріал та використовувати його для фіксованого твору; - розрізняти якості та функціональні засади власного музичного матеріалу та його подальшого застосування під час написанні творів; - розрізняти якості та функціональні засади власного музичного матеріалу та його подальшого застосування під час написанні творів; - будувати форму музичного твору за допомогою сучасних засобів музичного розвитку; - реалізовувати програмні та емоційно-сміслові ідеї у власній музичній творчості.

<p>Вимоги до підготовки слухачів (міждисциплінарні зв'язки, що передують вивченню дисципліни)</p>	<p>У структурно-логічній схемі дисципліна «композиція та імпровізація» вивчається на етапі підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня доктор філософії і є дисципліною, що використовує досягнення та методи базових дисциплін попереднього циклу навчання теоретичних та практичних дисциплін, таких як гармонія, сольфеджіо, аналіз музичних форм, фах тощо. Це забезпечує можливість викладання дисципліни з урахуванням професійної орієнтації майбутніх фахівців.</p>
<p>Зміст дисципліни (перелік тем практичних занять)</p>	<p>Розділ 1. Основні структурні компоненти на початкових етапах імпровізування.</p> <p>Тема 1.1. Імпровізування на одному звуці. Розвиток жанрового та образного мислення.</p> <p>Тема 1.2. Імпровізація на два та три звуки. Навички формування фактурного малюнку.</p> <p>Тема 1.3. Імпровізація на чотири задані звуки. Навички формування співзвучч та їх фігурування.</p> <p>Тема 1.5. Ладова імпровізація на заданий пентахорд, гексахорд та сьомиступеневий лад.</p> <p>Тема 1.6. Використання фактурних кліше у якості заданого матеріалу для імпровізування.</p> <p>Розділ 2. Імпровізація з використанням жанрово-стильових складових компонентів.</p> <p>Тема 2.1. Строфічна та медитативно-мінімалістична будова імпровізаційного матеріалу.</p> <p>Тема 2.2. Пуантилістична будова імпровізаційного матеріалу.</p> <p>Тема 2.3. Контрастно-складова будова імпровізаційного матеріалу.</p> <p>Тема 2.4. Імпровізування на гармонічну послідовність у стилі класицизму.</p> <p>Тема 2.5. Імпровізування на гармонічну послідовність у стилі романтизму.</p> <p>Тема 2.6. Імпровізування на гармонічну послідовність у стилі імпресіонізму.</p> <p>Тема 2.7. Імпровізування на гармонічну послідовність у стилі модерн та постмодерн.</p> <p>Розділ 3. Основи komponування музичних творів. .</p> <p>Тема 3.1. Написання невеличкого етюд для солюючого інструменту.</p> <p>Тема 3.2. Написання романсу для голосу та фортепіано.</p> <p>Тема 3.3. Написання варіацій для та фортепіано.</p>
<p>Література</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Арановський М.Г.. Опыт построения модели творческого процесса композитора. <i>Методологические проблемы искусствознания</i>. М., 1975 Вып.І. 2. Выготский Л.С. Психология искусства.М.: Искусство, 1968 3. Гельфгат Г. Импровизация на фортепиано. Программа и методические указания для детских музыкальных школ и школ искусств. Г. Гельфгат. Киев, 1989. 20 с. 4. Гнесин Ф. Начальный курс практической композиции. М. : Музгиз, 1962. 215 с. 5. Горюхіна Н. Композиція музичного твору. <i>Науковий вісник НМАУ ім. П.І. Чайковського</i>. Київ, 2000. Вип. 7 : Музикознавство: з XX у XXI століття. С. 16–30. 6. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке XX века. М. : Музыка, 1976. – 367 с. .

7. Композиция : *Большая советская энциклопедия* М. : Сов. энциклопедия, 1973. Т. 12. С. 593
8. Кофанов А. Сочинение музыки. СПб, "Композитор", 2007. - 156 с.
9. Красотов А. Вариационный цикл – приемы и принципы построения. Методические рекомендации по курсу «Сочинение». Одесса, 1981.
10. Красотов А. Сочинение песни: методика и направление работы. – Одесса, 1982.
11. Мазель Л.А. О типах творческого замысла // Сов. Музыка.- 1976 №5.- С. 19-31.
12. Майденберг К. Авторское произведение как фиксированный процесс импровизации (на примере фантазии на остинато Дж. Корильяно / К. Майденберг. *Музичне мистецтво і культура : Науковий вісник Одеської державної музичної академії ім. А. В. Нежданової* Одеса : Друкарський дім, 2011. Вип. 13. С. 124–134.
13. Майденберг К. Феномен импровизации в современном композиторско-исполнительском сотворчестве. *Київське музикознавство*. Київ : Київський інститут музики ім. Р. М. Глієра, 2011. Вип. 39. С. 42–52.
14. Мальцев С. О психологии музыкальной импровизации / С. Мальцев. – М. : Музыка, 1991. –88 с.
15. Месснер Е. Основы композиции. М. : Музыка, 1968. 502 с.
16. Муха А. Процесс композиторского творчества (проблемы и пути исследования). Киев : Музична Україна, 1979. 269 с.
17. Назайкинский Е. Логика музыкальной композиции. М. : Музыка, 1982. 319 с.
18. Сапонов М. Искусство импровизации: Импровизационные виды творчества в западноевропейской музыке средних веков и Возрождения / М. Сапонов. – М. : Музыка, 1982. – 77 с.
19. Соколов А. Введение в музыкальную композицию XX века. М. : Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2004. 231с.
20. Столяр Р. Современная импровизация. Практический курс для фортепиано.– СПб. : Планета музыки; Лань, 2010. 160 с.
21. Холопов Ю. Композиция : Музыкальный энциклопедический словарь. М. : Сов. энциклопедия, 1991. С. 264.
22. Ценова В. К теории современной музыкальной композиции (на материале советской музыки). Советская музыка : научный журнал. М., 1991. – № 9. С. 81–86.
23. Цепколенко К. Формування особистості студента-композитора (основні принципи методики навчання в класі з композиції). Навчально-методичний посібник. Одеса: Друк, 2008, 118 с.
24. Чередниченко Т. Импровизация : Музыкальный энциклопедический словарь. М. : Сов. энциклопедия, 1991. С. 208–209.
25. Шатковский Г. Развитие музыкального слуха и навыков творческого музицирования. М., ВММК, 1986, 87 с.
26. Шенберг А. Упражнения по композиции для начинающих. Программа обучения. Словарь. Музыкальные примеры. М.: Классика XXI, 2003. 68 с
27. Ямпольский И. Импровизация. Музыкальная энциклопедия : в 6 т. / М. : Советская энциклопедия, 1973 Т. 2. 1974 С. 508–510.
28. Peters Gary. The philosophy of improvisation / Gary Peters, – Chicago. : The University of Chicago Press, 2009. – 190 с.
29. Russo W. Jeffrey A., Stevenson D. A new approach composing music. The University of Chicago Press, 1983. 240 с

Технічне забезпечення	<i>Аудиторі з роялем, або будь-який інший інструмент, яким володіє аспірант.</i>		
Метод оцінювання	Кількість	Мінімальна оцінка в балах	Максимальна оцінка в балах
<i>Модульна контрольна робота</i>	<i>6</i>	<i>10</i>	<i>30</i>
<i>Іспит</i>	<i>1</i>	<i>60</i>	<i>100</i>
<i>Підсумковий рейтинг</i>	<i>залік</i>	<i>40</i>	<i>100</i>
Сума стартових балів та балів за екзамен/залік переводиться до екзаменаційної оцінки згідно з таблицею:			
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
Політика курсу			
<i>Правила взаємодії</i>	Дотримання положень «Кодексу академічної доброчесності ОНМА імені А.В. Нежданової» та «Положення про академічну доброчесність ОНМА імені А.В. Нежданової» <i>Додатково:</i> Політика співпраці Співпраця студентів у розв'язанні проблемних завдань дозволена, але відповіді кожний студент захищає самостійно. Взаємодія студентів під час іспиту / тестування категорично забороняється і будь-яка така діяльність буде вважатися порушенням академічної доброчесності згідно принципів ОНМА імені А.В. Нежданової щодо академічної доброчесності		
Додаткова інформація	Навчальна програма дисципліни «Композиція та імпровізація», ухвалена Вченою радою ОНМА імені А.В. Нежданової (протокол №2 від 11.09.2019). Робоча програма кредитного модуля «Композиція та імпровізація», розроблена професором каф. теорії музики та композиції ОНМА імені А.В. Нежданової Цепколенко К.С. та ухвалена науково-методичною комісією ОНМА імені А.В. Нежданової (протокол №1 від 25.09.2019).		